

Makroprudenciálna politika

Čo sa pod týmto názvom skrýva a čo o nej zatiaľ vieme

Ján Klacso, Národná banka Slovenska

21 november 2023

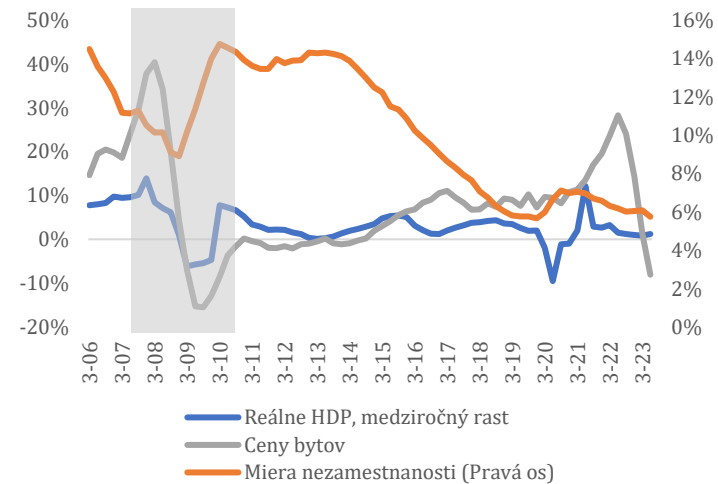
Kedy vznikla makroprudenciálna politika

- Globálna finančná kríza so začiatkom v roku 2007 viedla k vysokým stratám a bankrotom
- Ukázalo sa, že klasický dohľad nie je schopný zachytiť systémové riziká, ktoré môžu ohroziť finančnú stabilitu
- To viedlo k „ukotveniu“ makroprudenciálnej politiky aj v legislatíve

Bankrot Lehman Brothers 15. septembra 2008

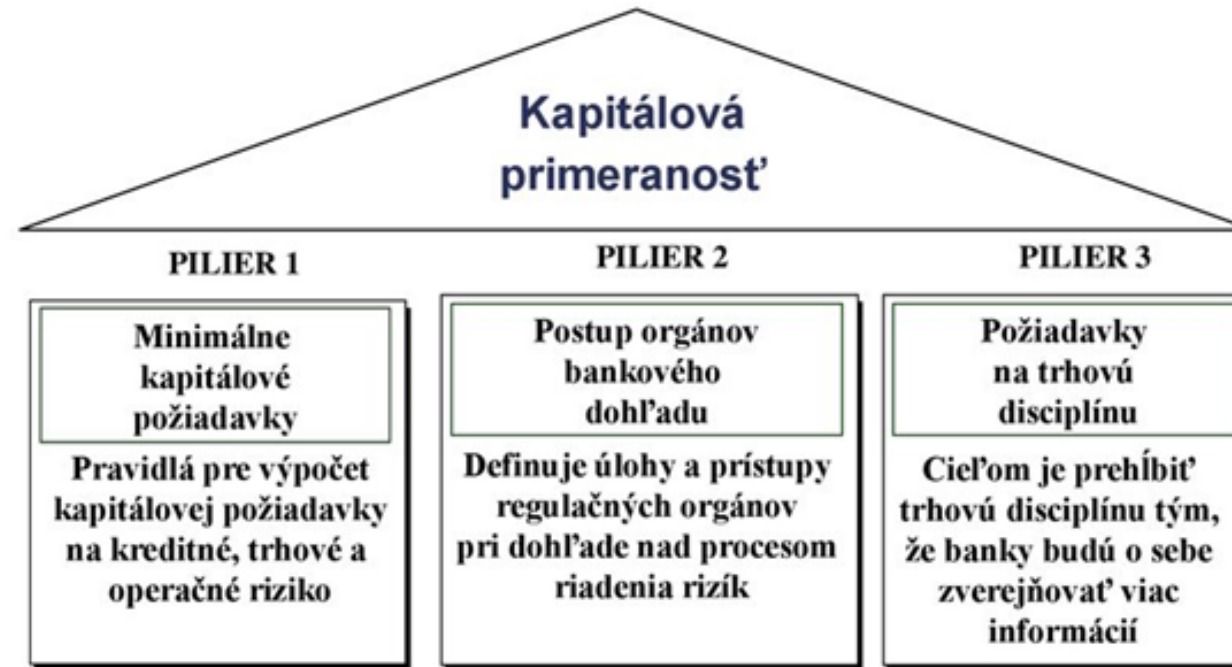

Výrazný dopad krízy na SK ekonomiku

Akým rizikám sú banky vystavené (rýchle opakovanie)

- Banky investujú do finančných aktív alebo poskytujú úvery, financujú sa na trhu alebo z centrálnej banky a prijímajú vklady
- Z tohto modelu vyplýva zoznam rizík, ktorým sú banky vystavené
 - **Kreditné riziko** – riziko straty vyplývajúcej zo zlyhania dlžníka
 - **Trhové riziká** – riziko straty vyplývajúcej z pohybu trhových faktorov (úroková sadzba, výmenný kurz, atď.)
 - **Riziko likvidity** – riziko straty vyplývajúcej z neschopnosti plniť svoje záväzky
 - **Operačné riziko** - je riziko straty vyplývajúcej z nedostatku či zlyhania interných procesov, ľudského faktoru či systému
 - **Obchodné riziko** – ostatné riziká (napr. právne riziko, reputačné riziko, atď.)

Stručná definícia finančnej stability

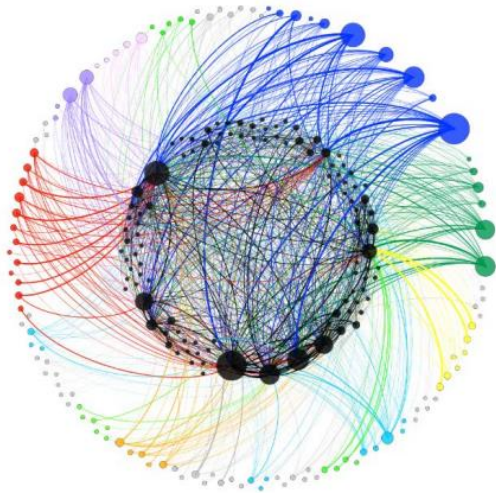
- Finančná stabilita je stav finančného sektora, pri ktorom je finančný sektor ako celok schopný plynule plniť svoje základné funkcie aj pri výraznejších negatívnych šokoch, či už v externom, alebo domácom ekonomickom a finančnom prostredí. Stabilita finančného sektora je pritom vnímaná ako nevyhnutný predpoklad pre zdravé fungovanie reálnej ekonomiky a správanie finančného sektora by nemalo prehĺbovať ekonomický cyklus.

Systemové riziko

- Systemové riziko je riziko, ktoré ohrozuje celý finančný systém, lebo
 - ho spôsobuje výrazný externý alebo endogénny šok, alebo
 - dôjde k nákaze viacerých inštitúcií do miery ohrozujúcej celý systém

Sieť medzibankových vystavení

Zdroj: Mapping Contagion in the Euro Area Banking Sector, IMF WP/19/102

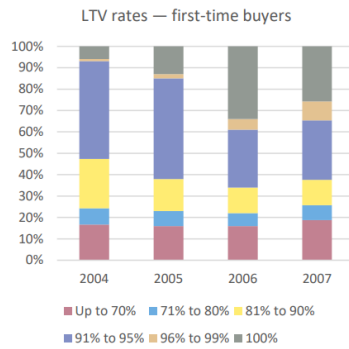
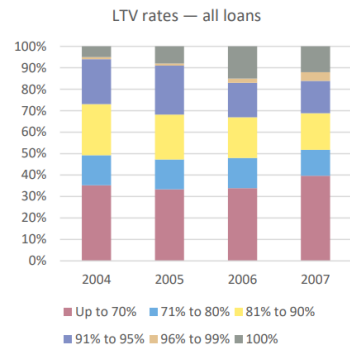
Ukážme si to na príklade...

- Ste banka, ktorá poskytuje úvery na bývanie
 - Zlyhania sú nízke, ceny nehnuteľností rastú
 - Ekonomický vývoj je pozitívny
-
- Lenže úvery poskytujú aj iné banky
 - A Vy sa musíte ubrániť konkurencii
 - Štandardy sa znížia
 - Úvery sa poskytujú aj rizikovejším klientom
 - Až kým nedôjde k šoku

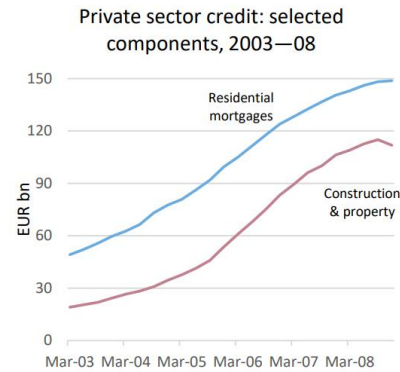

...ktorý ani nie je taký teoretický

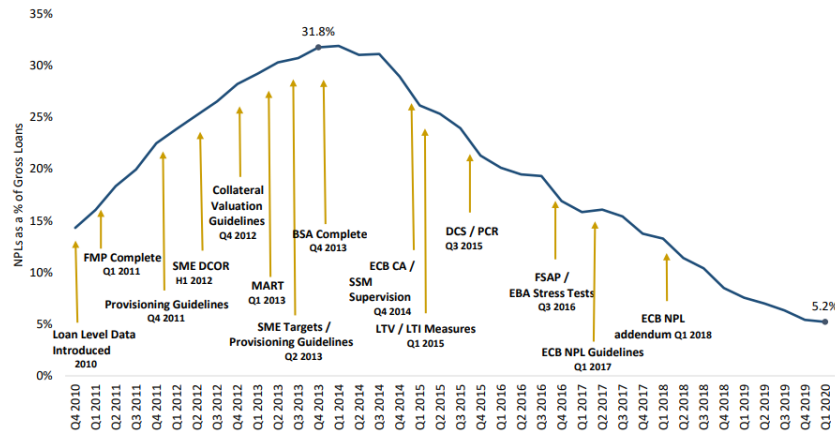
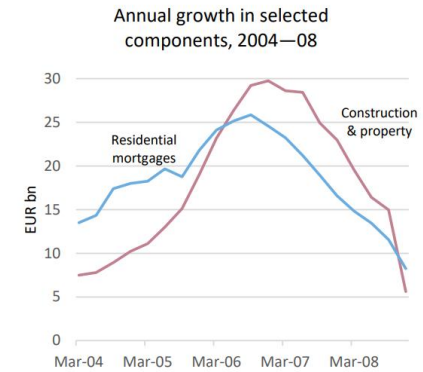
- Globálna finančná kríza dopadla pomerne tvrdo napríklad aj na Írsko

New Irish mortgages issued in the respective year.
Source: Regling and Watson (2010).

Source: Central Bank of Ireland.

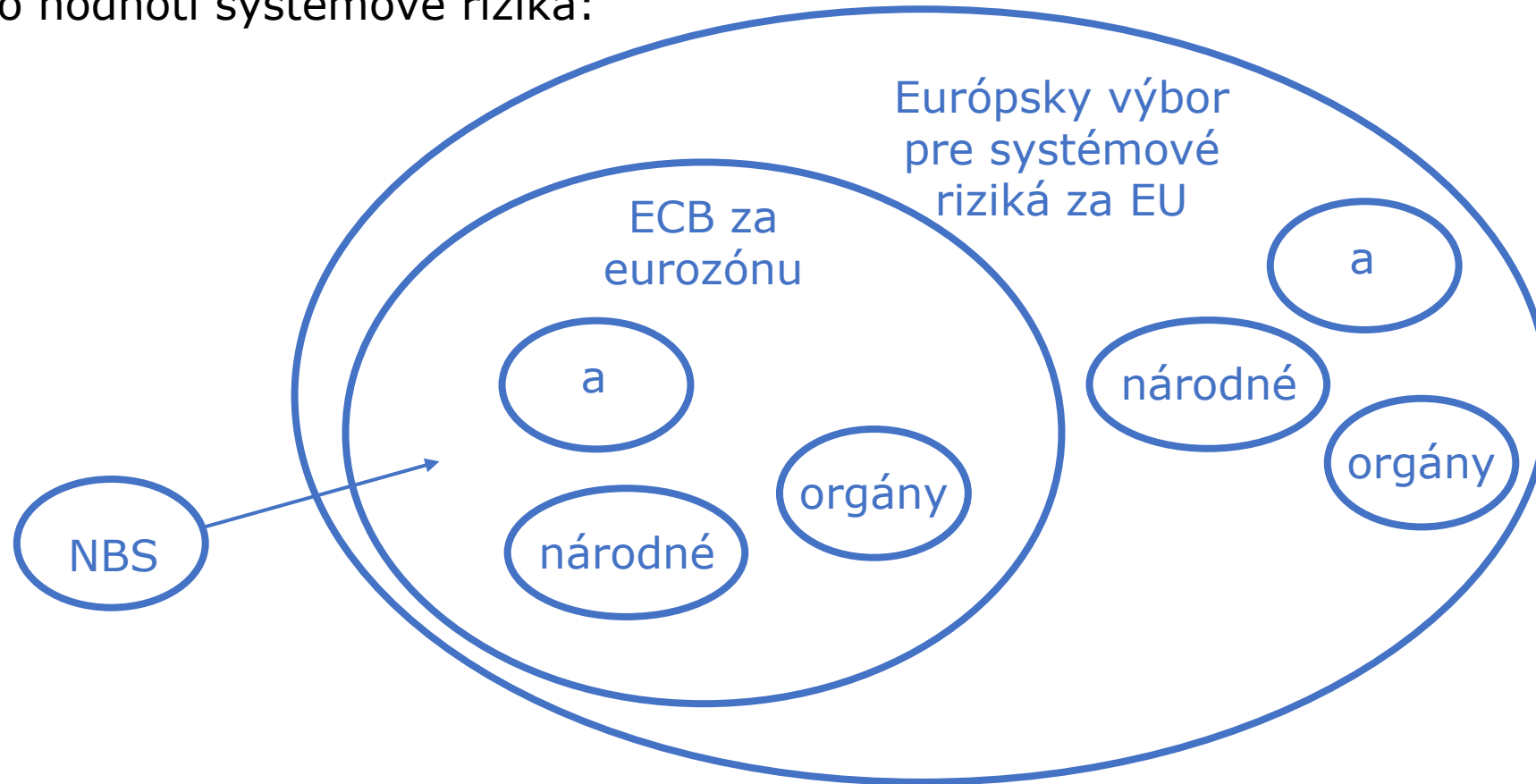

The definition of "non-performing" used by the European Banking Authority (EBA) introduced in Q3 2014. Prior to this date an internal definition was used, equivalent to impaired loans and/or arrears > 90 days.

Source: Central Bank of Ireland regulatory returns.

Viac o systémovom riziku

- Základné delenie: cyklické systémové riziká a štrukturálne systémové riziká
- Kto hodnotí systémové riziká:

- Národné orgány hrajú hlavnú úlohu pri implementácii politík

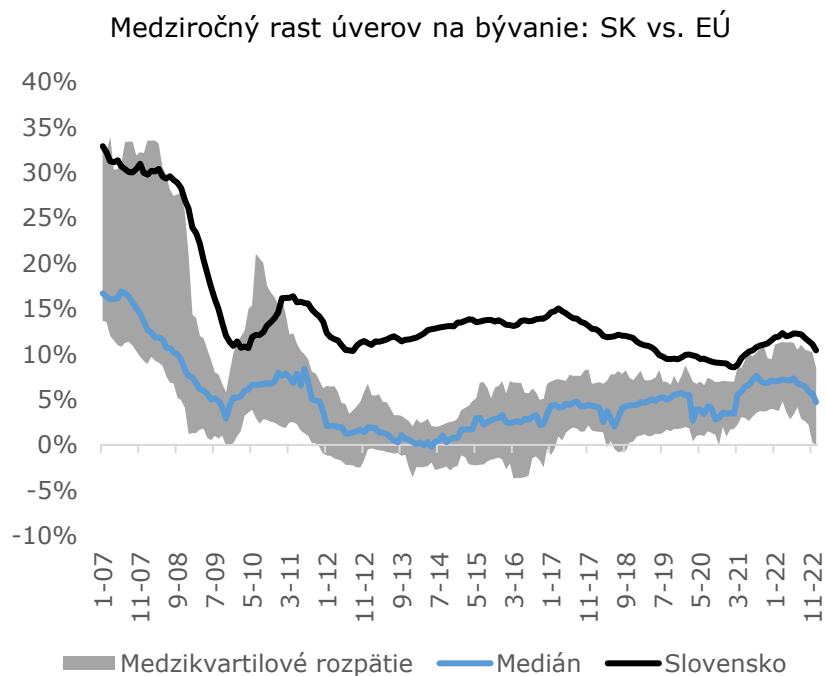
Pár príkladov systémových rizík

Identifikované systémové riziká Európskym výborom pre systémové riziká k marcu 2023:

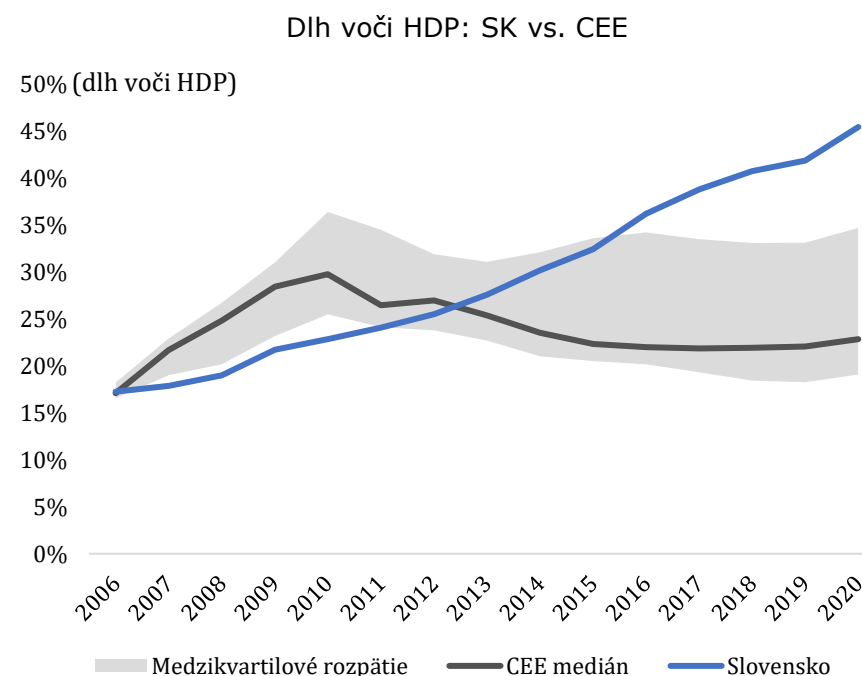
- Predĺžené obdobie nízkeho rastu a vysokej inflácie vyúsťujúce do stresu v bilancii podnikov aj domácností
- Znižujúca sa kvalita aktív a znižujúca sa ziskovosť bankového sektora spojená s úrokovým rizikom a rizikom financovania sa
- Náhla korekcia cien aktív zasahujúca široké spektrum aktív, v spojení so zraniteľnosťou bánk aj nebankových finančných spoločností, najmä v oblasti likvidity a finančnej páky
- Systémové kybernetické udalosti

Prečo bolo treba zaviesť **aktívnu** makroprudenciálnu politiku?

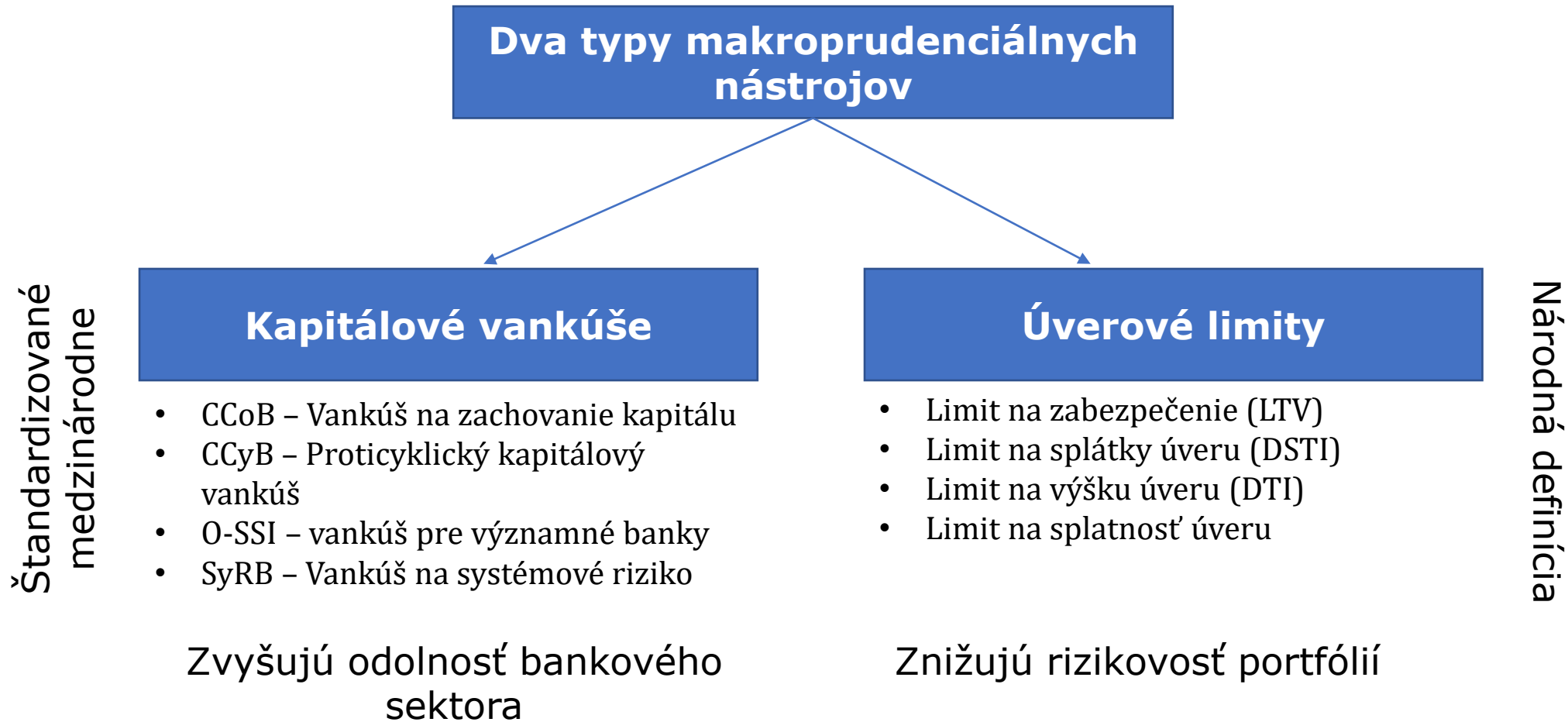
- Jednoducho povedané, slovenské banky sa počas krízy „nepopáli“

Zdroj: ECB

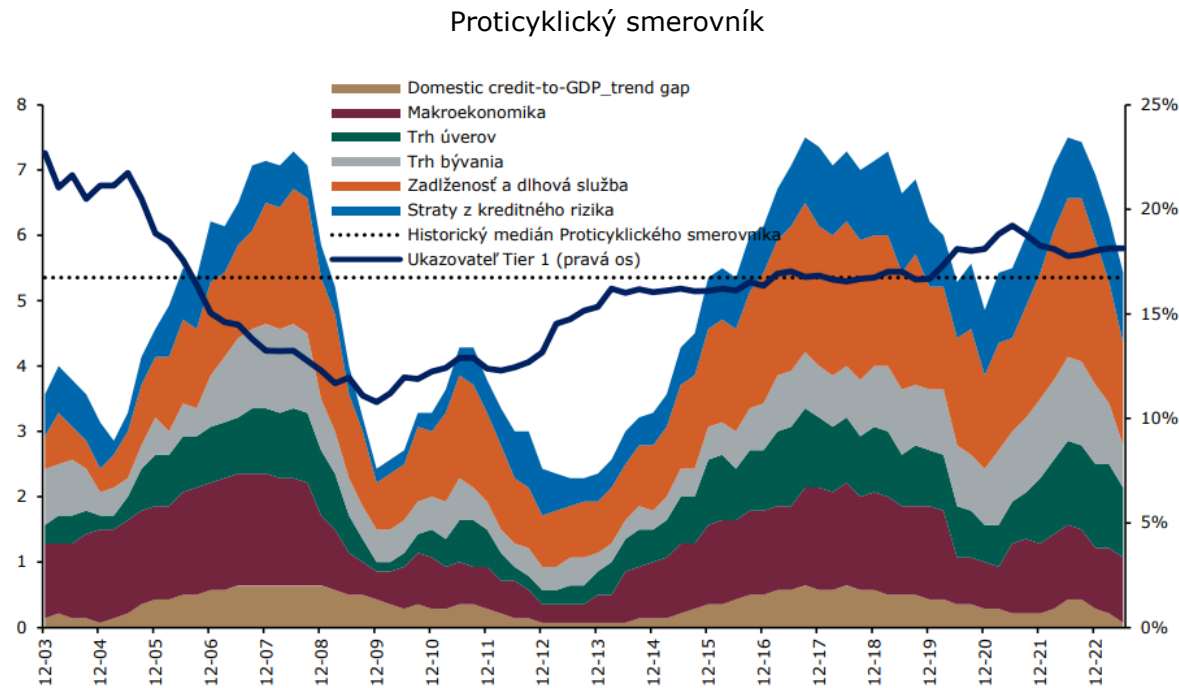

Zdroj: ECB

Proticyklický kapitálový vankúš

- „Banky tvoria proticyklický kapitálový vankúš v dobrých časoch, aby ho mohli použiť na neočakávané straty v zlých časoch“

Zdroj: NBS

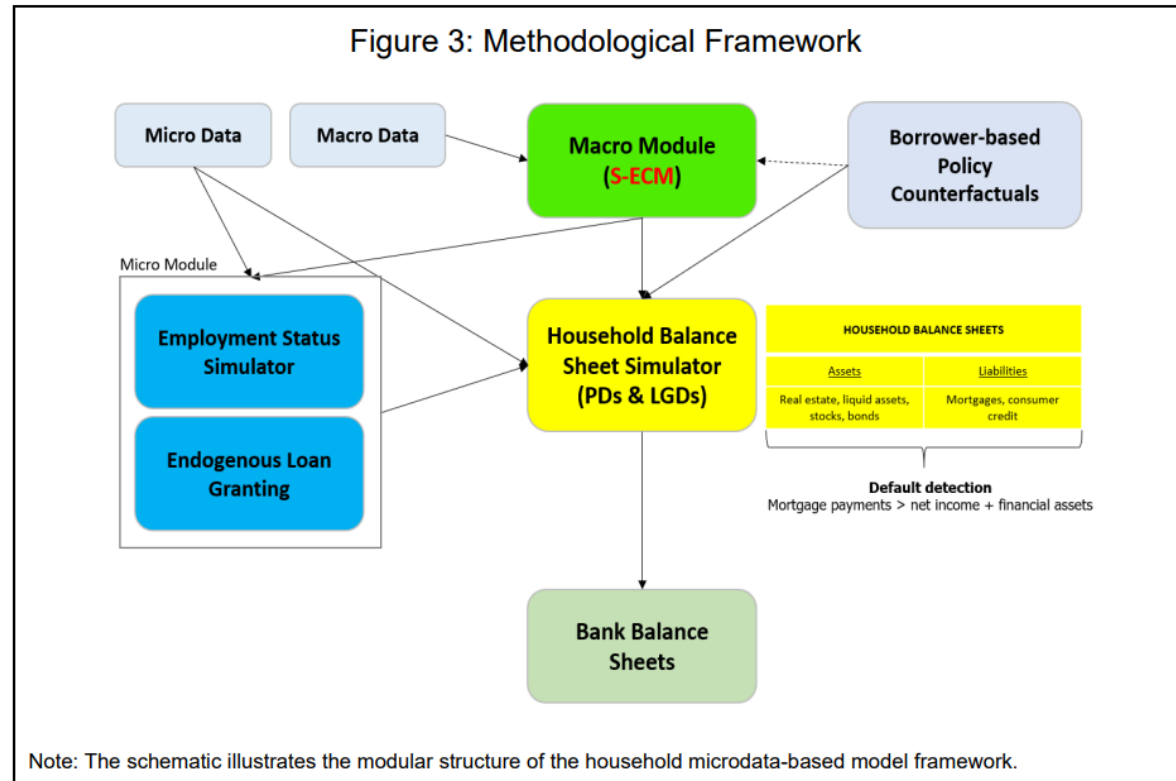
Úverové limity

- Pomerne komplexná sada nástrojov, ktorá umožňuje znižovať rizikovosť úverov

		LTV		DSTI		DTI	
		Maximum	Výnimka	Maximum	Výnimka	Maximum	Výnimka
Odporúčanie	11-14	100 %	25 % medzi 90 % a 100 %				
	3-15			100 %			
	7-15		20 % medzi 90 % a 100 %				
	1-16						
	4-16		15 % medzi 90 % a 100 %				
Opatrenie	1-17		10 % medzi 90 % a 100 %, 50 % medzi 80 % a 100 %	Spresnenie definície DSTI			
	3-17			95 %			
	7-17		10 % medzi 90 % a 100 %, 40 % medzi 80 % a 100 %	90 %			
	1-18			85 %			
	7-18	90 %	35 % medzi 80 % a 90 %	80 %		8 rokov	Výnimka 20 %
	10-18		30 % medzi 80 % a 90 %				Výnimka 15%
	1-19		25 % medzi 80 % a 90 %				Výnimka 10 %
	7-19		20 % medzi 80 % a 90 %				Výnimka 5 % + 5 % pre mladých
	1-20			60 %	15 % medzi 60 % a 80 %		
	4-20				5 % medzi 60 % a 80 %		
	7-20				5 % medzi 60 % a 70 %		

- Jednotlivé limity zasahujú to risk-manážmentu bánk aj do schopnosti domácností brať si úvery
- Je potrebné ich preto dôkladne analyzovať a kalibrovať

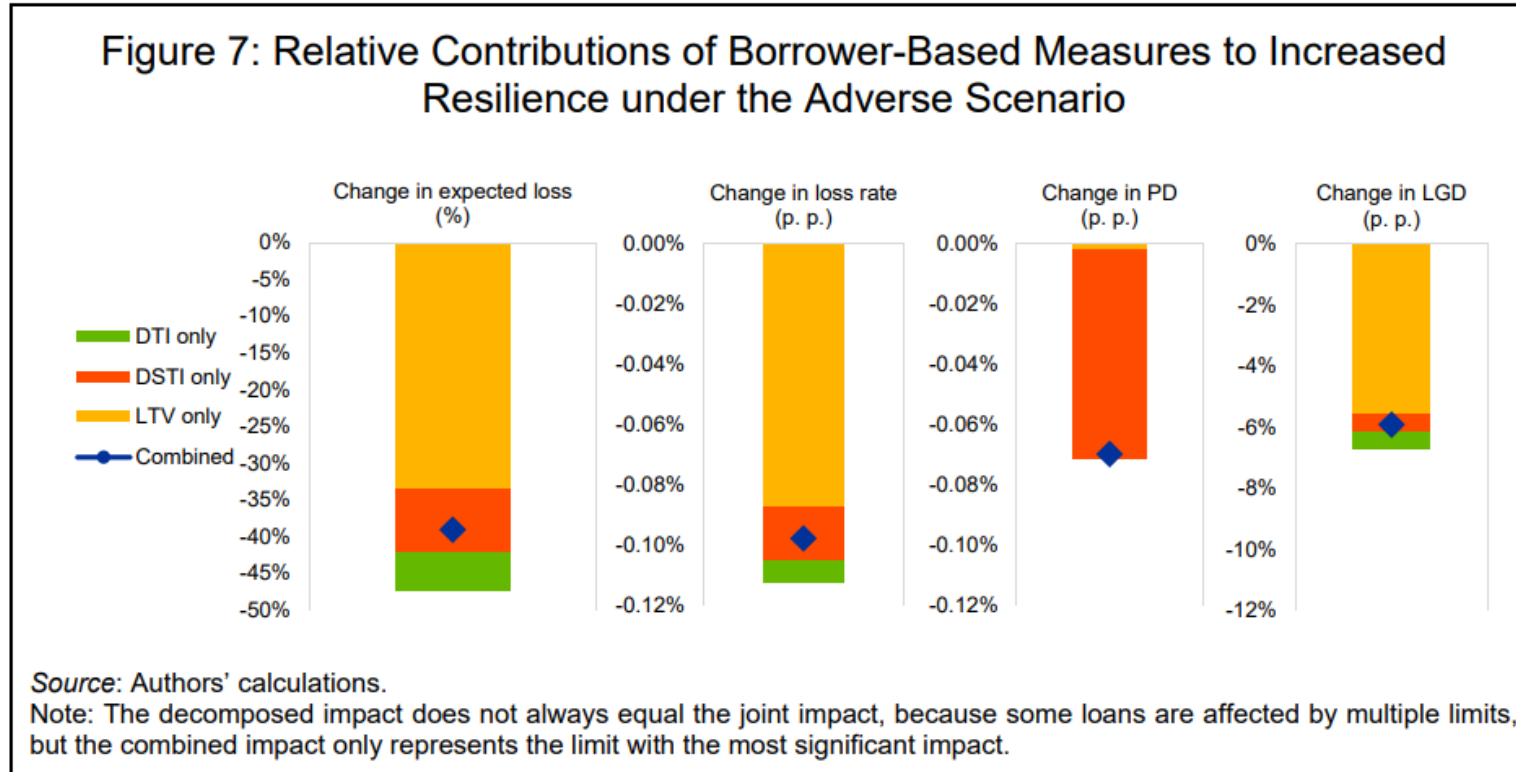
The Effectiveness of Borrower-Based Macroprudential Measures: a Quantitative Analysis for Slovakia, IMF WP/20/134

Kalibrácia nástrojov (2)

- Na základe simulácií, aj na základe skúseností z COVID-periódou, pomáhajú úverové limity predchádzať väčším stratám v období stresu

The Effectiveness of Borrower-Based Macprudential Measures: a Quantitative Analysis for Slovakia, IMF WP/20/134

- Systémové riziká sú riziká nezachytené klasickým dohľadom, ktoré môžu negatívne vplývať na finančnú stabilitu
- Na zmiernenie systémových rizík sa zaviedla makroprudenciálna politika
- Nástroje delíme na kapitálové nástroje a úverové limity
- Kapitálové nástroje zvyšujú odolnosť
- Úverové limity znižujú priamo kumuláciu rizík
- NBS je od roku 2014 aktívna v oblasti makroprudenciálnej politiky
- Dôvodom je vysoký rast úverov a zadlženosti domácností prepojený aj s trhom nehnuteľností
- Samozrejme, je dôležité neustále monitorovanie

Ďakujem za pozornosť!!

jan.klacso@nbs.sk